

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA BREMER-FÖRBUNDET
❖ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❖



ÅRGÅNG 19
DECEMBER
1932

Sänd i öppet kuvert frankerat med 5-öres frimärke.

Jag (och st. av mina kamrater) är intresserad av kursen i engelska med språkskivor.

Namn Adress.....

se hör och lär engelska — 400 miljoner tala språket

Var fjärde människa på jorden talar engelska. Det är ett språk, som är nyckeln till hela världen. Vår korrespondenskurs i engelska är författad av den kände språkpedagogen professor R. E. Zachrisson i Upsala. I kursen ingår 10 studiebrev, speciell grammatik, ordlista samt 15 dubbelsidiga språkskivor intalade av infödda engelsmän. Personlig granskning av svar på frågor samt övningsuppgifter. Hela kursen kostar: för enskilda 75 kr, för studiecirklar beroende på antalet medlemmar.

kooperativa
studieavdelningen
Saltsjöbaden

HERTHA

ÅRGÅNG XIX

DECEMBER 1932

HÄFTE 10

T j u g o f e m å r.

Det var på hösten 1907. Behovet av en kvinnornas egen, regelbundet utkommande tidning gjorde sig allt starkare gällande. För kvinnorna utomordentligt viktiga frågor hade blivit brännande aktuella, främst kravet på fulla medborgerliga rättigheter som genom den kvinnliga rösträttsrörelsens energiskt bedrivna arbete skjutits fram till ett dagspolitiskt spörsmål. Fredrika-Bremer-Förbundets tidskrift Dagny, med sina ärorika traditioner från kvinnorörelsens allra första tider — den var ju arvtagaren efter Sophie Leijonhufvud-Adlersparres 1859 grundade Tidskrift för Hemmet, i vilken Fredrika Bremer medarbetade och som hon prenumererade på i två exemplar — kunde inte med sina tio häften om året till fullo bli den aktionsberedda publikation som förhållandena krävde. Den nyare rösträttsrörelsen och den genom Fredrika-Bremer-Förbundet organiserade, över 20-åriga kvinnorörelsen, såväl som ännu andra kvinnosammanslutningar, började alltmera inse styrkan av samling i strävanden som — om än på skilda vägar — sökte sig fram till samma

mål: kvinnors medbestämmanderätt i det samhälle, som var även deras.

Ett gemensamt, oftare utkommande pressorgan, en veckotidning, blev önskemålet. F.-B.-F. var villigt att med överlåtande av sin tidskrifts namn, Dagny, åt den planerade veckotidningen och med intagande av en viss utgivarställning till denna lägga ned sin egen publikation. Ekonomiska föreningen Dagny kom så till stånd, under anslutning från skilda håll, med ändamål att utge *V e c k o t i d n i n g e n D a g n y*.

Man sökte en redaktör. Lotten Dahlgren, som under 17 år som tidskriften Dagnys redaktör fört dess runor med den äran, önskade träda tillbaka — ”för att lämna plats åt yngre och friskare krafter”, som hon själv säger i *Slutord* i det sista av henne redigerade Dagnyhäftet. — Som vi alla vet, hade detta den lyckliga följden att hon hann med att ge Ransäterboken en rad förtjusande kamrater!

Det gällde, som sagt, att finna en redaktör åt den nya Dagny.

Endast den fullkomliga oerfarenhetens dårdristighet kan det ha varit

»Många bäckar små göra en stor å.»

INSÄTT Edra besparingar i

Stockholms Stads Sparbank

STIFTAD
ÅR 1821.

KONTOR: Fredsgatan 9, Hornsgatan 60, Odengatan 65, Folkungagatan 68, Flemmingatan 34 och Sibillegatan 8, öppna $\frac{1}{2}$ 10—3 samt $\frac{1}{2}$ 6—7, lördagar kl. 2 e. m.

Lat hand gör fattig.

Idog hand gör rik

som gjorde att jag vågade anmäla mig som kandidat. Nej, en sak till, och den drev mig till det. Jag ville, jag ville så intensivt att inga kloka och välberäknande avråd bet på mig.

Ännu i denna dag förstår jag egentligen inte att jag accepterades. Oerfaren i all journalistik, men med en liten litterär bokförsyndelse på mitt samvete, obeprövad i kvinno-sakskretsar, på intet sätt meriterad för denna sak, var jag i alla fall en vacker dag den nya tidningens redaktör! Kanske förnam, intuitivt, de bestämmande min heta önskan att få denna uppgift — och fann den vara en garanti i viss mån.

En gång i veckan, på bestämd dag, skulle det 32-sidiga tidningsnumret ut. Jag vet inte längre hur det gick till, men det kom ut, utan att klicka. Ehuru den utlovade redaktionssekreteraren torkade in. Detta emellertid i fullt samförstånd med redaktören, som menade det lämpligt att försöka om det kunde gå utan denna hjälp. Sedan tillät aldrig ekonomin extravagansen av mera än en redaktionsmedlem, redaktören.

Jag minns ännu den hisnande känslan av att vara ute på sviktande gungfly, som inställde sig varje gång Dagny gick i press. Vad skulle hända? Vad skulle man tycka om det och det? Var något negligerat som borde varit med? Det tog sin tid innan redaktören blev van nog —

och barkad nog — att ta det hela mera trankilt.

Och det allra första numret! Det skulle gå ut som provnummer i en mycket stor upplaga. Någon gång på nyåret 1908 och dateras den 16 januari. Men den 8—9 januari hade Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt årsmöte i Gävle, och endast ett par dagar före kom man plötsligt på den tanken att Dagny skulle göras färdig och redaktören själv resa upp med en packe exemplar för utdelning vid mötet. Det gick, men jag torde aldrig glömma ombrytningsdagen, eller rättare -natten, uppe på dåvarande Af-tonbladets tryckeri. Faktorns överhettade lilla rum, med dörren öppen till sätteriet där arbetarna stod vid sina kaster — det var inte sättmaskin den gången — med trycksvärtsdofter och tobaksrök oförmedlat trängande in i rummet i ljuv förening, och där jag nu för första gången i mitt liv läste "ombrytningen". Morgonen därpå skulle en första del av upplagan vara tryckt.

I förbigående anmärkt, hur tacksam var jag inte senare mot mig själv som inte lät mig överrumplas av den erfarna faktorns en smula listigt framställda propå till den oerfarna redaktören att vara tillhands på tryckeriet ombrytningsdagarna. Jag fick sannerligen en del att sköta som inte medgav detta!

När gävlemötets delegerade en av mötesdagarna strömmade ut i korri-

TAG  **ASPIRIN** **MOT**
HUVUDVÄRK
FÖRKYLNING
FEBER ETC.

Erhålles i alla apotek i rör och askar med 20 tabletter.

dorerna efter förmiddagsförhandlingarnas slut fanns första numret av Veckotidningen Dagny och jag där, och det blev ett rev om den nya tidningen.

För alla de frågor av intresse för kvinnorna, som var uppe dessa år: nattarbetsförbudet, lönefrågor, fullmaktstjänsterna, kommunalt röstberättigad kvinnas valbarhet till förtroendeposter m. fl., alla dominerades de dock av frågan om politisk rösträtt för kvinnor. Vid varje riksdag gällde det: skulle kunglig proposition framläggas? Vad öde skulle enskilda motioner få i respektive kamrar? Hur skulle den beslutade utredningen i saken utfalla? Hur skulle den kvinnliga rösträttsdeputationen mottagas av statsministern och vad månede hans uttalande bli? Det är agitationstider, arbetstider, förhoppningar — och svikna förhoppningar, men aldrig stillastående och hopplöshet.

Dagny registrerar det alltsammans — och ger alla de andra många frågor, som berör kvinnornas intressen, sin plats. Förbundet sysslar speciellt med olika yrkesgruppers förhållanden: barnmorskornas lönefråga bevakas, likaså löneregleringen för de kvinnliga posttjänstemännen, kravet på kvinnlig yrkesinspektion framföres, folkpensioneringsförslaget granskas och föranleder åtgärder, Rimforsas lanthushållningsskola är i gång med sin verksamhet — för att nämna en del av de uppgifter och det arbete som förbundet tar upp.

Åter andra kvinnosammanslutningars intressen föres fram i den gemensamma tidningen, och med den internationella kvinnorörelsen står Dagny i direkt och livlig kontakt. En inventering av korrespondensen från denna tid har visat mig i vilken utsträckning — långt utöver vad jag mindes — som Dagnys redaktör stod i förbindelse med ledande utländska kvinnosakskvinnor. I ett flertal fall resulterande i dessas medarbetarskap i tidningen. Finlands Annie Furuhielm, Hedvig Gebhard, Jenny af Forselles, Helena Westermarck, Norges Betzy Kjelsberg och Dagny Bang, Danmarks Thora Daugaard och Anna Westergaard, och de "riktiga" utländskorna: Alice Zimmern, Martina Kramers, Zenéide Mirowitch, Olly Schwarz, Paula Ruth Heymans — men det blir för långt att räkna upp dem alla.

Hur många av de svenska förgrundsfigurerna från denna tid och som Dagnys redaktör självfallet kom i beröring med är inte borta! Agda Montelius, Emilia Broomé, Anna Whitlock, Stina Quint, Bertha Nordenson — för att nämna de främsta och närmaste. De representerar skeden redan långt nog tillbaka — de själva och deras insatser skall aldrig glömmas.

Dagar lades till dagar, år till år. 1911 kom med sin stora händelse, Internationella kvinnorösträttsalliansens kongress i Stockholm. Organiserandet av den var ett kraftprov från



DRICK RAMLÖSA

Sveriges förnämsta naturligt alkaliska vatten.

Hovleverantörer till H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen
av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

de svenska kvinnornas sida, resultatet en lysande triumf. Minnet av stockholmskongressen levde länge i internationella kvinnokretsar. Själva hade vi minnet av de många betydande kvinnor från skilda länder, som vi då fick mottaga som våra gäster.

Men 1911 medförde också en händelse som kan sägas ha haft till följd att den samlingstanke, som hade lagts till grund för Veckotidningen Dagnys tillkomst, gjorde bankrutt. Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt beslut att vid höstens andrakammarval stödja endast de partier, som upptagit kvinnans rösträtt på sitt program, markerade en ny inriktning som inte av alla kunde gillas eller följas, då man på sådant håll ansåg beslutet vara ett uppgivande av den politiska neutralitet som alltid varit en förutsättning i kvinnornas emancipationskamp. Dagny, startad med denna utgångspunkt, kunde inte ställa sig i den nya regimens tjänst. Redan 1912 beslöt också rösträttsföreningarna att ge ut en egen tidning.

Här bör tilläggas att F. K. P. R. själv icke ansåg sig ha genom sitt beslut frångått neutraliteten.

I Dagny-numret av den 4 december 1913 inbjuder Fredrika-Bremer-Förbundet till prenumeration å förbundets "nya tidskrift *H e r t h a*".

Den 29 september samma år hade Föreningen Dagny beslutat tidningens nedläggning, de ekonomiska förutsättningarna var inte sådana att utgivningen kunde fortgå. Förbundet, som funnit det vara "en oavvis-

lig nödvändighet" att den svenska kvinnorörelsen ägde ett pressorgan, representerande "alla dess skilda strävanden", som det heter i inbjudningen till prenumeration, hade beslutat fylla det tomrum som uppstod genom nedläggandet av Dagny och att utge en tidskrift, med namnet *H e r t h a*. Styrelsen hade "velat upptaga namnet på den genom Fredrika Bremer givna sinnebild av kvinnotanken, strävande mot det högsta mål". Således ett det djupast förpliktande namn.

"Till redaktör har utsetts fröken Ellen Kleman", heter det vidare i prenumerationsanmälan. Man anförtrodde mig uppdraget att leda även denna publikation.

Dess form av tidskrift och den till två gånger i månaden då bestämda utgivningen innebar i viss mån en omläggning av de redigeringsprinciper som varit Dagnys, detta också på grund av att det direkta sambandet med förbundet tillförde den nya tidskriften en speciell karaktär av medlemsblad — om än inte ett för medlemmarna obligatoriskt att hålla.

Inte obligatoriskt! Ja, från Hertas allra första tillblivelse stod ett önskemål klart för dess redaktör: att den skulle bli alla förbundsmedlemmarnas egendom. Men hur dryftades inte den frågan under långa år, förberedelsevis och mera enskilt och förhandlingsmässigt på årsmöten. Skulle man våga en omläggning som med nödvändighet innebar en ökning av medlemsavgiften? Inte

B O K H A N D E L N

S T U D I O

NORRLANDSG. 30, STHLM

Specialbokhandel för:

Religion, Mystik, Teosofi, Psykologi, Spiritualism, Frimureri, Modern Uppfostran, etc.

förr än 1926 blev tanken verklighet. Då hade förbundet redan för flera år sedan beslutat den omorganisation, med arbetet vidgat utåt, på ny kretsbildning, som gjorde det till ett landsförbund i egentlig mening. Det var också till ett trettiotal kretsars medlemmar som Hertha genom årsmötesbeslutet av 1925 kom att gå ut, i egenskap av allmänt medlemsblad.

Herthas startår hade varit det ödesdigra 1914. I prenumerationsanmälan hade skrivits: "den tid vi närmast gå till mötes är för den svenska kvinnan av genomgripande betydelse. Stora riksdagsfrågor, rösträttsfrågan, reglementeringsfrågan, lagfrågor berörande kvinnans ställning inom familjen och äkten-skapet stå inför avgörande . . ." och den meningen hade uttalats att dessa ej kunde rättvist och fullgiltigt slutbehandlas utan att den kvinnliga sakkunskapen och uppfattningen finge göra sig gällande.

Det blev under krigs- och krisår, under den pressande tyngd som världskrigets ohygglighet tvingade ned över oss alla, även vi som inte direkt var med, som vårt arbete, med Herthas del i detta, för hävdandet av vår ställning i samhället och av vår uppfattning i frågor som i eminentaste grad rörde oss kom att fortföras. Delvis, naturligt nog, med handikapp av de abnorma tidsförhållandena.

Själv hade Herthas redaktör på närmaste håll fått uppleva begynnelsen av eländet. En sommarvistelse i

Tyskland förenad med ett litterärt forskarändamål, att tillsammans med Klara Johanson i arkiv och hos enskilda leta efter Fredrika Bremerbrev i och för utgivandet av de samlade breven, hade till sist fört henne så långt som till Heidelberg. Där befann vi oss när proklamationerna om "drohende Kriegsgefahr" övergick till den om "Kriegszustand", och utan pass — som man den tiden så lättvindigt reste — kunde vi nu inte ens erhålla tillstånd att få lämna Karl Henriks romantikfyllda stad. Avskuren genom postcensur från brevförbindelse med Sverige — något som vi inte förr än efteråt förstod — genomlevde Herthas redaktör krigsutbrottets första tid närmast som internerad i Heidelberg. Utan att kunna utverka tillåtelse att få lämna det, utan några förbindelser med yttervärlden, med trampet från gatan av de inryckande soldaternas massor, på väg att skickas till fronten, dagarna igenom ljudande i öronen, liksom om natten de från landsbygden rekvirerade hästarnas tramp mot samma fruktansvärda öde. Det skall ärligen tillstås att under de för handen varande förhållandena oron för Herthas väntande septemberhäfte inte var absolut överhandtagande. Man skulle väl alltid finna på någon sorts råd för det därhemma! När dess redaktör äntligen lyckades avvika från Heidelberg och med övriga äventyrligheter bakom sig slutligen den 19 augusti inträffade i Stockholm, fann hon också ett helt Herthanummer ordnat av Lotten Dahlgren, som be-

Andras tjänare

av John Beadle

En djup och starkt realistisk roman av största intresse! I varje bokhandel

redvilligt ryckt in på den bortkomna redaktörens plats.

Men hur absorberades inte allt även här hemma av de skakande världshändelserna. När jag första morgonen av min hemkomst skyndade upp på redaktionen och aningslöst öppnade dörren till mitt eget rum där, damp jag rakt ner i ett kommitésammanträde under Anna Lindhagens ordförandeskap — ett av de "kvinnoråd", som omedelbart organiserat sig för hjälp- och upplysningsverksamhet i denna hotande tid. Känslan av att jag kom som inkräktaren, när jag gjorde anspråk på mitt arbetsrum, var ofrånkomlig. Detta var endast en gren av allt arbete som i denna orosfyllda tid togs upp från kvinnohåll. "Kvinnornas upp-båd" exempelvis hade startats på initiativ av Svenska Kvinnornas Nationalförbunds ordförande fru Eva Uppmark, med uppgift bl. a. att söka inskrida hjälpande, rådande och förmedlande i det nödläge kvinnliga arbetare försattes i genom den stora världskrisen. I uppståndets centralkommitté satt Agda Montelius som ordförande. Andra kvinnosammanslutningar verkade med andra medel, men i samma syfte, att vara till hjälp under de extraordinära förhållanden som inträtt även hos oss på grund av kriget, somliga av dem med direkt praktiskt försvarsarbete i landets väpnade neutralitets tjänst på sitt program.

Dock, våra egna "frågor" fick inte, trots allt, lämnas å sido. Vårt arbete för kvinnornas speciella sak behövdes fullt väl. Åter föll vår rösträttsfråga på första kammarens motstånd den 22 augusti 1914. Den stora namningsinsamlingens listor med sina 351,454 namn hade den 2 juli överlämnats till riksdagen, bunden i 30 stora folioband, men denna de svenska kvinnornas imponerande opinionsyttring för full politiskt medborgarrätt förmådde inte heller nu något mot den reaktionära uppfattningen, som inte kunde se det berättigade i kvinnornas krav. Den skulle behöva de dyrköpta lärdomarna från krigets Europa för att inse att utvecklingen måste ha sin gång och för att till sist 1919 ge sin slutliga sanktion åt vår medborgarrätt.

En stor agitationsrörelse kunde äntligen läggas ned och de frigjorda krafterna inriktas på positivt samhällsarbete — i den mån detta förunnades dem. L. K. P. R. upplöser sig, med målet vunnet. Fredrika-Bremer-Förbundet vidgar sitt arbetsområde genom ett antal nya kretsars anslutning. Svenska Kvinnors Medborgarförbund är en ny kvinnoorganisation. Kvinnliga politiska partigruppbyggningar arbetar med sina uppgifter. Och kvinnor kommer in i riksdagen — några! Som stadsfullmäktige siter de runt omkring landet över.

Hertha har att registrera det allsammans, vinningar — och bakslag och det opinionsbildande arbete som

Lundahls Möbelolja

är ett utmärkt renoveringsmedel för bonade, polerade och lackerade möbler, golv, korkmattor etc. Borttager vattenfläckar på bonade möbler, återställer dem i sitt nybonade skick. Efter användning av oljan är möbelen impregnerad.

LUNDAHLS TEKN. FABRIK
Mälärhöjden. Tel. Mälärhöjden 666.

Nederbg: Köpmangatan 24, Stockholm. Tel. 122 99.

Värmelednings A.-B.

CALOR

Arbetargatan 32, Stockholm. Tel. Växel N. 318 25.
Telegramadr.: Värmebolaget. Tillverkar apparater och levererar värmeledningar, alla brukliga system för ångköks- och maskintvättanläggningar, desinfektions- och steriliseringsanläggningar.

bedrives för våra frågors tillfredsställande lösning.

Dock, detta börjar ligga allt mera nära den dag i dag och skall ej här rekapituleras. Dessa senare år bör vara i friskt minne hos Herthas läsare. Dess redaktör har blott funnit det av något värde att översiktligt dröja vid det längre tillbaka liggande under de tjugufem årens arbetstid.

*

Nu, när ett obevekligt åldersstreck sätter gränsen för redaktörens arbete, när detta för hennes personliga del är slutfört, kan hon endast för sig vittna om att hennes vilja varit

att redligen fylla sin uppgift — och att arbetet därunder varit henne till stor glädje. Så har hon att säga ett tack till dem som välvilligt, med överseende för vad som brustit, givit henne sitt förtroende och sitt stöd: förbundets styrelse, redaktionskommittén, byrån. Hon bringar alla dem som genom medarbetarskap i tidskriften lättat hennes uppgift att göra dess innehåll sakligt, värdefullt, roande sitt tack. Till sist ett tack och farväl till Herthas läsare, förbundets alla medlemmar.

Stockholm i december 1932.

ELLEN KLEMAN.

Regeringen uppvaktas.

Den 9 december ingavs till Kungl. Maj:t en skrivelse i den på nytt aktuella vordna frågan rörande gift kvinnas nationalitet.

I framställningen yrkas att Kungl. Maj:t vid den revision av vår medborgarskapslag, som blir erforderlig för ratifikation av Haagkonventionen av 1930, måtte föreslå sådana ändringar i eller tillägg till lagen

att kvinna erhåller fullt självständig medborgarrättslig ställning samt

att därest svensk medborgare är gift med person av utländsk nationalitet lätnader beredas make att förvärva andre makens nationalitet.

En deputation, vars talan fördes av advokat Mathilda Staël von Holstein, har överlämnat skrivelsen vid en uppvaktning för stats-, utrikes- och

justitieministrarna, som lovade att med välvilja taga del av framställningen.

De undertecknande föreningarna äro Fredrika - Bremer - Förbundet, Svenska Kvinnors Medborgarförbund, Förbundet av Sveriges K. F. U. K., De kvinnliga kårsammanslutningarnas centralråd, Svenska Kvinnornas Nationalförbund, Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund, Svenska sektionen av Internationella kvinnoförbundet för Fred och Frihet, Vita Bandet, Akademiskt Bildade Kvinnors Förening, Sveriges Moderata Kvinnoförbund, Frisinnade Folkpartiets kvinnogrupp, Svenska Kvinnors Vänsterförbund. Herthas januarinumner kommer att ordagrant återge skrivelsen. Initiativet till den nu gjorda framställningen har utgått från F.-B.-F.

FALKS BILSKOLA

Sturegat. 13, Stockholm. Skolvagn:
Graham. Tel. 2835.

■ **Norrköpings Stuvlager**
Klädeshandel. Barnhusg. 4, Stockholm.
Ingen butik. Inga omkostn. **DETTA OR-
SAKEN TILL VÅRA BILLIGA PRISER**

Småskolläraryrkesutbildningen.

Fästän småskolläraryrkesutbildningen under de senare åren varit en högst aktuell fråga, har den utanför skolpressen föga uppmärksamats av tidningar och tidskrifter. Det var därför med glädje jag av redaktören för tidskriften Hertha tog emot inbjudan att skriva något om densamma.

Småskolan — grundskolan i egentligaste mening — räknar 1858 som sitt födelseår. Under dess första år sköttes undervisningen av lärare och lärarinnor, som i regel icke erhållit någon utbildning. Men det visade sig snart nödvändigt att för denna undervisning erhålla särskilt utbildade lärare. Och så uppstod småskolseminarier. Staten upprättade sådana i finn- och lappbygderna. I övrigt blev det landstingen, som tog hand om småskolseminarierna. Först anslogs medel till sex veckors kurser för utbildandet av småskolläraryrkesutbildning, men redan på 1870-talet inrättade flera landsting fasta småskolseminarier.

Man kan nog säga, att småskolseminarierna under landstingens vård och ledning haft en jämförelsevis god utveckling, men sedan lång tid tillbaka har det dock stått som ett naturligt önskemål, att småskolseminarierna i likhet med folkskolseminarierna skulle komma att stå under statens ledning och kontroll. Den under senaste årtiondet rådande stora överproduktionen aktualiserade frågan och framtvingade till sist dess lösning. Efter många och långa ut-

redningar har innevarande års riksdag beslutat småskolseminariernas förstatligande.

För 20—30 år sedan beräknades det årliga behovet av småskolläraryrkesutbildning till närmare 1,000. Dessa undervisade utom i småskola även i mindre folkskola och som biträdande lärarinnor i folkskola samt på vakanta folkskolläraryrkesplatser, som uppstått på grund av brist på folkskolläraryrkesutbildning. Genom en rikligare tillgång av folkskolläraryrkesutbildning och genom att riksdagen uttalat sig för mindre folkskolor — skolor där en lärare undervisar i alla sex klasserna — har småskolläraryrkesutbildningens verksamhet mer och mer begränsats till småskolan. Omkring 2,000 tjänstgör dock fortfarande vid mindre folkskolor samt omkring 600 som biträdande lärarinnor vid folkskolor. D. v. s. de undervisar i klass 3 och 4. Antalet i tjänst varande småskolläraryrkesutbildning — vikarierna medräknade — uppgår nu till närmare 14,000. En stark nedgång i antalet tjänster är för närvarande rådande, dels på grund av den sjunkande nataliteten och dels på beslutade rationaliseringsåtgärder. Minskningen av småskolläraryrkesutbildning under perioden 1930—1939 beräknas till över 900. Under denna tid är årsbehovet av småskolläraryrkesutbildning beräknat till något över 300.

I samband med förstatligandet beslutade riksdagen en kraftig nedskärning av seminarieorganisationen. Den nya organisationen skall påbörjas nä-

Vid dödsfall | Klockarebolagets
Ring 73436 N. 6098 | Begravningsbyråer

Firmanamnet
 borgar för
 reel beh.

sta år och omfatta 12 avgångsavdelningar, fördelade på 8 dubbelseminarier, förlagda till de nuvarande folkskolseminariernas lokaler i Härnösand, Strängnäs, Skara och Landskrona, samt 4 enkelseminarier i Linköping, Falun, Lycksele och Haparanda. En stark koncentration av småskollärlarinneutbildningen har därigenom ägt rum. 8 seminarier mot 28 år 1927.

Med hänsyn till de många arbetslösa småskollärlarinnorna har riksdagen gett K. M:t rätt att under vissa övergångsår reglera intagningen av elever vid småskolseminarierna. Som en följd härav kommer under år 1933 att utexamineras endast 158 småskollärlarinnor och år 1934 ej fullt 100. Det är att hoppas, att dessa åtgärder skall råda bot mot den svåra arbetslösheten bland småskollärlarinnorna.

Då nu staten övertagit småskolseminarierna vill man gärna tro, att dessa måtte gå en god utveckling till mötes, så att småskollärlarinnor där kunna erhålla en värdig utbildning för sitt ansvarsfyllda värv.

Den genomgripande inre reform av småskolseminarierna, som man hade väntat sig i samband med förstatligandet, uteblev dock.

Småskollärlarinneutbildningen skall alltfort grundas på 1919 års seminarierreform. Seminariekursen skall således vara tvåårig utom i norrlandsseminarierna, där den som hittills skall vara treårig. För inträde fordras att bli godkänd i särskild pröv-

ning, som enligt seminariestadgan skall bygga på folkskola Litt A.

Inom lärarekretsar framförallt bland småskollärlarinnorna själva ansågs 1919 års seminarierreform redan vid sin tillkomst otillräcklig. Styrelsen för den då nybildade Sveriges småskollärlarinneförening upptog frågan vid sitt första sammanträde i december 1918 — reformförslaget var då framlagt — och uppställde följande önskemål:

1. att småskolseminarierna måtte övertagas av staten;
2. att utbildningstiden vid småskolseminarierna utsträcker till tre år;
3. att inträdesfordringarna till småskolseminarierna sättes lika med inträdesfordringarna till folkskolseminarierna; samt
4. att lärarkompetensen vid folk- och småskolseminarierna blir lika.

Även vid Allmänna svenska folkskollärlarmötet i Göteborg sommaren 1919 var frågan om småskollärlarinneutbildningen föremål för behandling, och mötet gjorde därvid ett uttalande, i vilket bl. a. yrkades på förlängd utbildningstid.

Under de år, som förflutit sedan dess, har såväl Sveriges allmänna folkskollärlärförening som Sveriges småskollärlarinneförening inriktat sig på att vinna en förbättrad och fördjupad småskollärlarinneutbildning genom utökning av lärotiden till tre år i samband med förstatligandet.

Gudrun Andrén

Legit. Sjukgymnast.

Lästmakareg. 14—16, 2 tr. Tel. 164 69. Behandlar Reumatiska åkommor, Gikt, Ischias och Nervåkommor, Massage, Bad och Sjukgymnastik. Även hembehandlingar.

NORKVIST & C:o

Sibylleg. 59, Stockholm. Tel. Ö. 9945

Välsorterat lager av: **Siden-, Sammets-, Ylle- & Bomullstyger** samt **Strumpor.**

Det var ingen ny väg man därigenom slog in på. Som förut nämnts, har seminariekursen alltid varit treårig vid norrlandsseminarierna i Haparanda, Lycksele och Murjek. Även den pedagogiska sakkunskapen har vid de utredningar, som verkstälts, framhållit, att med hänsyn till de krav, som vår tid ställer på småskolans lärare, starka skäl finns för en utsträckning av seminariekursen till tre år.

Tillfället för en dylik reform i samband med förstatligandet var synnerligen gynnsamt, då den hade kunnat genomföras utan nämnvärda kostnader. Lokaler och lärare stod till förfogande i större utsträckning än vad som var erforderligt. Enligt uppgift kommer omkring ett 50-tal seminarielärare på indragningsstat och får således uppbära lön utan arbete.

Kravet på en förlängd utbildningstid har dock icke släppts. Men då denna utväg att nå en förbättrad utbildning för den närmaste tiden synes stängd, är det så mycket angelägnare, att en annan punkt på utbildningsprogrammet genomföres, nämligen en höjning av inträdesfordringarna.

Dessa är sedan länge blott skenbart endast genomgången folkskola. Så t. ex. har under åren 1926—1929 av 445 sökande med realskolexamen eller normalkompetens endast 294 intagits. En förskjutning har dock ägt rum under dessa år, som medfört

ökning av antalet intagna med student-, realskolexamen och normal-skolkompetens från 18,7 procent till 30,2. Under de tre senaste åren har säkerligen en ytterligare förskjutning i denna riktning inträtt. Det måste anses som en rättvis och billig åtgärd, att inträdesfordringarna fastställs till det mått av kunskaper, som i realiteten fordras för att vinna inträde. Kravet härpå har aktualiserats genom att förslag framkommit om att höja inträdesfordringarna vid de fyraåriga folkskoleseminarierna till realskolexamen. Den av K. M:t tillsatta nya seminariekommittén har denna fråga under utredning.

Vid möte i Trollhättan innevarande år har Sveriges småskolläraryrkesförening i uttalande i frågan framhållit nödvändigheten av att inträdesfordringarna höjas till realskolexamen eller därmed jämförligt kunskapsmått.

Att samma inträdesfordringar bör gälla vid små- och folkskoleseminarium framhölls vid årets riksdag i motion av undervisningsrådet Thomsen. I en artikel i Nya Dagligt Allehanda har undervisningsrådet Nylund förfäktat samma åsikt.

Då antalet studenter, som avlagt småskolläraryrkesexamen, visat tendens att stiga kommer säkerligen frågan om upprättandet av studentkurser för utbildning av småskollärarinnor att i en snar framtid bliva aktuell.

ANTON PERSON
MÄSTER SAMUELSGATAN 40, I. T. N. 18419.
FÅTÖLJER - SOFFOR - OTTOMANER
Beställningar och renoveringar utföras till humana priser och garanti för gott arbete.

Tandläkare med. kand.
M. Hellichius - Dufwa
Sturegatan 10. Kostnadsfri rådfrågning.
FÖRMÄNLIGASTE PRISER.
Mottagning enl. överensk. Tel. ö. 3 25.

En annan punkt på programmet för en förbättrad småskollärläroinneutbildning är höjning av lärarekompetensen vid småskolseminarierna. Denna är nu endast avlagd folkskollärläroinneexamen, jämte en av skolöverstyrelsen utfärdad lämplighetsförklaring. Detta måste anses otillräckligt.

Småskolan är en för Sverige sär egen skolform. I de flesta andra länder finnes endast en utbildning för undervisning på alla stadier inom folkskolan. Det var en tid, då man även här inom ledande skolkretsar ansåg, att de för den första undervisningen speciellt utbildade lärarinnorna borde ersättas med folkskollärläroinne. Detta system tillämpades i en del städer, framförallt i Stockholm. Härav följde den inkonsekvensen, att folkskollärläroinne undervisade på småskolestadiet och småskollärläroinne på vakanta folkskolläroinneplatser å landsbygden samt som biträdande lärarinnor i vissa städer. 1928 års riksdag beslutade emellertid, att statsbidrag till lärarelöner för undervisning på småskolestadiet ej fick utgå till högre belopp än det för småskollärläroinne bestämda. Sedan dess har småskollärläroinne anställts även i Stockholm. Det är för en småskollärläroinne glädjande att kunna konstatera, att en av Stockholms folkskolors mera kända folkskollärläroinne

nor helt nyligen i Idun om denna förändring yttrat följande: "Det nya systemets pedagogiska fördelar äro emellertid i vår allomspännande folkskolläroinneundervisning — — — så pass i ögonen fallande, att blivande folkskolläroinne nog måste finna sig i konkurrensen."

Småskolan har under det senaste årtiondet undergått en genomgripande reform. Arbetssättet är omlagt efter moderna principer, och det har av framstående pedagoger vitsordats, att vår svenska småskola kommit synnerligen långt vid tillämpandet av ett för småbarnens natur anpassat arbetssätt.

Den förändring småskolan genomgått, och även det förhållandet, att den genom 1927 års skolreform blivit bottenkola för så gott som alla svenska barn, har i väsentlig grad skärpt fordringarna på småskolläroinne utan att i motsvarande grad förbättra hennes utbildning. Behovet av ökad utbildning visar sig hos småskolläroinne genom den stora tillströmningen till fortbildningskurser. Exempelvis kan nämnas, att vid den av Sveriges småskolläroinne förening i Trollhättan innevarande år anordnade statsunderstödda fortbildningskursen i psykologi och pedagogik deltog 263 småskolläroinne. Därav 210 på egen bekostnad.

SIGRID BREDBERG.



*Billiga Kurser i tillskärning, sömnad och provning.

Mönsterförsäljning. Beställningsateljé för klänningar.

Stockholms Södra Tillskärare Akademi.

GÖTGATAN 19, STOCKHOLM. Tel. Söd. 6681.

Tegnérsgatans **TANDKLINIK**
Tegnérsgat. 16, Sthlm. Tel. V. (3)242.42.
Spec.: Naturtrogna löständer (fr. 35 kr. pr gom). Absolut smärtfri tanduttagning, o. plombering. Guldbryggor fr. 30 kr. pr led.
Mottagning 10—1, 5—8. Sönd. 11—12.
Kostnadsfri rådför. Endast leg. tandläk.

Stockholmssjuksköterskebyrån jubilerar.

Den 19 november hade F.-B.-F:s sjuksköterskebyrå i Stockholm fest. Tre decennier hade förflutit sedan dess upprättande, och nu samlades i Årsta klubblokaler — två trappor blott ned från Sjuksköterskebyråns egen trevna hemvist — inbjudna representanter för sjuksköterskeorganisationer och förbundsstyrelsen samt i ett stort antal byråns egna sköterskor hälsade av sjukvårds-kommitténs ordförande fröken Sigrid Ulrich.

Det var inte endast hälsningsorden, som bringades av fröken Ulrich, det var hon som höll aftonens stora tal. Tyvärr nödgar decemberhäftets trängda utrymme oss att till januarihäftet gömma den intressanta historik hon gav av sjuksköterskebyråns tillblivelse och de förhållanden ur vilka den växte fram.

Fröken Ulrich avslutade sin tillbakablick med ett tack till dem som framför andra varit verkande krafter fram till det som under trettio år — och efter gångna trettio år — varit och vunnits. De som redan lämnat det jordiska, kunde endast hjärtats tysta tack ägnas. Till de andra åter: fröken Märta Leijonhufvud, som under så många år skänkt kommittén sitt utomordentligt nitiska och upplysta arbete, och de två tidigaste vägrödjarna, fröknarna Gertrud Adelborg och Sally Peterson — ehuru

ej närvarande — ville hon frambara ett det varmaste tack.

Sjuksköterskebyråns föreståndarinna fröken Greta Mueller talade därefter om byråns nuvarande uppgifter och arbete; från Uppsala Akademiska sjukhus sjuksköterskeförening framförde syster Ester Wahrborg ett tack för gott samarbete, och syster Elisabet Lind utbragte till sist ett leve för styrelsen.

Och sedan inträdde — Fredrika Bremer. Lockad av Årstanamnet hade hon sökt sig ditupp, och när nu hon fann denna stora församling, med mängden av sjuksköterskor, hade hon många frågor att framställa. I olika versifierade dialoger, mellan henne och först fröken Ulrich, sedan fröken Mueller och därefter sköterskor representerande olika sjukhusområden, t. o. m. en polissyter, fick hon svar på sina frågor, fyndiga och roliga svar, vilka emellertid alla — låt oss vara indiskreta — lagts dem i munnen av fröken Mueller själv.

Med ackompanjemang av fru Alice Tegnér hade fru Lillemor Montelius låtit de närvarande njuta av Lindblads och Geijers härliga toner, och därefter förflyttade sig samtliga upp i fjärde våningen, till sjuksköterskebyråns egna rymliga och vackra lokaler, där te serverades. Därmed fick Stockholms sjuksköterskebyrås värdiga och vackra 30-årsjubileum sin avslutning.

ANDERSSONS

Damfrisering

Centralbadet

REKOMMENDERAS.

Handarbetets Vänner

Mattor - Möbeltyg - Gardiner - m. m.

Stureplan 2, STOCKHOLM.

Tel. 91 02, 269 74

Herthas redaktörsskifte.

Till redaktör för tidskriften Hertha från och med ingången av år 1933 har förbundsstyrelsen utsett fil. kand. fru Margareta von Konow. Den nya redaktören, som har flerårig erfarenhet från journalistarbete både i den

dagliga pressen och i tidskrifter, är såväl på grund härav som genom sitt varma intresse för sociala spörsmål och speciellt för kvinnornas ställning och arbetsförhållanden synnerligen lämpad för uppgiften i fråga.

Hembiträdet som yrkeskvinna.

Riksdagsmotioner och myndigheternas yttranden i ärendet.

Vare sig vi nämnas feminister, förvärvsarbetande eller helt enkelt hemmakvinnor så torde vi under någon period av vår vuxna tillvaro intresserat oss för och hyst en bestämd uppfattning om "jungfrurna", de fördelar och nackdelar innehav av sådana innebär och den mycket omtvistade ställning en jungfru, numera benämnd hembiträde, intar i socialt hänseende. Få om ens någon kvinnofråga har varit föremål för så mycken diskussion som denna, såväl för möten anordnade för ändamålet som var helst två eller tre kvinnor varit församlade, något som tydligt visar hur brännande den är. På sistone ha hembiträdena själva fått klart för sig att de måste hålla samman och söka få sitt arbete godkänt som yrke — i paritet med övriga sådana — men då måste också deras utbildningsmöjligheter, deras anställnings- och avlöningsförhållanden på ett tillfredsställande sätt ordnas, något som de ju icke ha så orätt i.

Kvinnornas klagomål över de oeffterättliga förhållanden som på området äro härskande ha föranlett några riksdagsmän att föra fram frågan för den lagstiftande församlingen. Tvänne motioner i ärendet väcktes i första och andra kammaren år 1931 gående ut på att en utredning måtte ske rörande arbetsförhållandena inom det husliga arbetet, avseende arbetstid, avlönings- och bostadsförhållanden och utbildningsmöjligheter, samt att K. Maj:t måtte till riksdagen inkomma med sådana förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Motionerna avstyrktes av utskotten och avslogos av kamrarna. Dock ställde man sig förstående till en sida av saken, den som rörde utbildningen, något som ju motionärerna särskilt tryckt på. Härom yttrar Första kammarens andra tillfälliga utskott bl. a.: "Motionärernas synpunkt måste anses fullt riktig, dock har på senare år möjligheterna i hög grad för-

TANDETEKNIKERKURS

Ged. utbildn. i guld- o. kautschukarb.
Mångårig erf. E. Landau, Valhallavägen
112 Stockholm. Tel. Norr 19521.

Piano-,

Orgel- och Sånglektioner givas åt nybörjare och något försigkomna. Examine-rad lärarinna. Upplandsg. 70. V. 392 49.

bättrats, dels genom anställande av skolkököslärarynnor i skoldistrikten, dels genom upprättande av husmodersskolor och statsunderstödda kurser i ämnet och anslående av stipendier åt behövande elever. T. o. m. kunde statens understödjande verksamhet från detta område tåla vid en utvidgning." Något sammankopplande av utbildningsfrågan med en lagstadgad reglering av arbetsförhållandena vill utskottet emellertid icke tillråda — och så föll frågan.

Den milda behandling ärendet rönt ger motionärerna mod att komma igen 1932; de ta nu endast upp frågan om utbildningen och yrka på ett bättre ordnande av densamma evad det gäller det kvinnliga arbetet; de hänvisa till utskottens yttranden året förut och vidare till den debatt som frågan föranledde i kamrarna. Där framhölls bl. a. att Danmark startat internatskolor för ändamålet, så viktig anser man saken vara i vårt grannland. Utskotten sända motionerna för remiss till Skolöverstyrelsen och Socialstyrelsen, innan de själva ta ståndpunkt till frågan, och då dessa myndigheters redogörelser äro av stort intresse skall här något närmare redogöras för deras skrivelser.

Vad då först Skolöverstyrelsen angår så framgår av dess uttalande att den anser att den utbildning i husligt arbete, som kräves, kan ske inom ramen av den av staten understödda yrkesundervisning, som är tillfinnandes. Styrelsen lämnar en omfattande

redogörelse för de skoltyper, som redan finnas eller till vilka staten förklarar sig villig att lämna bidrag; svårigheten består i, menar styrelsen, att ungdomen har svårt undvara inkomst under den tid undervisningen pågår, rikligare anslag till stipendier är därför ett huvudvillkor för att flickorna i större utsträckning än som hittills skett skola begagna sig av dylik utbildning. Koncentrerade kurser, vilka alltså omspanna en kortare tidsperiod, äro i regel mest besökta, likaså de enskilda skolorna. Den ungdom, som utbildar sig för husligt arbete, rekryterar emellertid icke enbart hembiträdeskåren, utan skaffar sig kunskap för att sedermera sköta sina hem, något som styrelsen finner gott kan ske på *l ä r l i n g s s t a d i e t*; på ett högre stadium däremot bör en specialisering ta vid, om en verklig fackutbildning skall förvärfvas. Koncentration och rationalisering av arbetet är helt visst behövt anser styrelsen vidare, men det är ju egentligen en intern angelägenhet. De kommunala skolorna på området kunna måhända utökas, och kurser inläggas vid folkhögskolor, som redan är fallet vid vissa lantushållsskolor, detta är ju mest en kostnadsfråga och gäller huvudsakligen vem som skall betala.

Socialstyrelsen framhåller i sin skrivelse till en början den variation i frågan om arbetsförhållanden och vilkor samt utbildning hela yrket förete. I städerna ställas ofta stora krav för dugliga hembiträden, och

Fruktcentralens butiker:

Drottningg. 41, Drottningg. 11, Regeringsg. 11, Biblioteksg. 11, Kungsg. 57, Vasag. 3, Vasag. 8, Vasag. 25-27, Vasag. 38, V. Slussg. 8, CENTRALBANGÅRDENS STORA VÄNTHALL, Stockholm.

Alltid förstklassig frukt.

tillgång på dylika är oftast knapp, okvalificerat folk finns det däremot gott om, mera t. o. m. än yrket kan upptaga, dessa måste emellertid stå underhusmoderns omedelbara ledning och övervakande och äro mest att betrakta som elever, först efter lång träning kunna de anses ha rätt kräva samma ställning och villkor som den utbildade arbetskraften. Socialstyrelsen ställer sig rätt tveksam till bättre utbildning som ett medel att höja yrket, dess utövare äro helt unga, säges det, gränserna till andra arbetsområden flyta, de övergå snart nog till någonting annat, självständigare och mera lönande eller gifta sig. Förhållandena äro otillfredsställande, därför att de äro så osäkra. Andra vägar för höjandet av yrket ur social synpunkt äro framkomliga.

Formulär till kontrakt exempelvis, sådana som visat sig lämpliga på jordbrukets område, en viss praxis fastslås därigenom ifråga om anställnings- och arbetsförhållanden, uppsägningstid, semester vid längre tjänstgöring o. d. Dylika kontrakt skulle helt visst hos bägge parterna skapa respekt för ömsesidiga rättigheter och skyldigheter. Till sist sammanfattar styrelsen sin uppfattning om behovet ur alla synpunkter av en grundlig utbildning på området i följande tänkvärda ord: "Det lär icke råda delade meningar därom att en yrkesutbildning, vilken kunde betinga den talrika hembiträdeskåren verklig yrkesskicklighet, skulle icke blott va-

ra ägnad att höja denna kårs anseende utan också bliva av väsentlig betydelse för samhällsekonomin i form av rationellare hushållning och förbättrad hemvård i de hem, där den sålunda utbildade arbetskraften kommer att hava till verksamhet antingen som anställda eller i egenskap av självständiga husmödrar. På knappast något annat yrkesområde lär man kunna konstatera ett motsvarande allmänt gagn under alla förhållanden av en meddelad yrkesundervisning."

Riksdagen beslöt som bekant en utredning och ärendet sändes ånyo till Skolöverstyrelsen med anhållan om en sådan. I sitt svar hänvisar styrelsen till sitt så nyligen avgivna betänkande och tar därefter upp till bemötande några synpunkter som riksdagsskrivelsen särskilt framhåller som beaktansvärda. Det sägs sålunda att en av orsakerna till att undervisningen i husligt arbete så litet frekventeras möjligen kan vara den, att kunskapen om dess befintlighet och de fördelar den erbjuder äro alltför litet kända. Härpå svarar styrelsen att på skolstadiet lämnas ingående upplysningar om de utbildningsmöjligheter som äro till finnandes, det ingår t. o. m. som ett led i ämnet medborgarkunskap. I fortsättningen kan upplysningar ifråga lämnas lämpligen av Husmoderföreningarna, något som dessa också förklarar sig villiga

DÖVAS VÄLS

Syateljé och lappcentral mottager beställningar av all slags sömnad. Även lagningar. Ostermahmsg. 33, n. b. Tel. 161 93. Öppet vardagar 9-7 lördagar 9-2.

GER ARBETE ÅT DÖVA KVINNOR.
Moderata priser. Välgjort arbete.

GYNNA DE VANFÖRAS FÖRSÄLJNINGSCENTRAL, Beridarebang. 23 B, Sthlm. Tel. 35 16. Försäljning av vanförens arbeten: Vävnader, stickade varor av alla slag, klänningar, barnkläder, handarbeten, rockar o. förkläden, lampor, lampskärmar, leksaker m. m. Beställnin. emottages. Hjälp de vanföra till självhjälp!

till. Vidare framhållas i skrivelsen de många skoltyper och kurser av olika längd och betydenhet som finnas, något som är ägnat att framkalla en viss osäkerhet och förvirring, det förefaller också som en starkare koncentration borde krävas. Styrelsen lämnar härpå en utredning om vad som kan anses höra till den allmänt grundläggande undervisningen i ämnet, till lärlings- och till yrkesskolestadiet. Koncentration är särskilt för ett senare stadium synnerligen lämplig; i övrigt kan det ha sin betydelse att ha såväl längre som kortare kurser, de senare passa för äldre elever, som ha en del grundläggande kunskap att bygga vidare på. Vad i riksdagsskrivelsen sägs om ekonomiskt stöd understryker styrelsen på det kraftigaste, större anslag till stipendier och större belopp åt individerna, dock bör som regel samma principer, som äro normerande vid andra grenar av yrkesundervisning, här ha sin tillämpning. I fråga om lämpligheten av internatskolor påpekar styrelsen att ett stort antal sådana redan finnas, men att en god undervisning även kan lämnas i vanliga skolor.

I fortsättningen utvecklar Skolöverstyrelsen sina synpunkter på hela frågan, men har, på ett undantag när, föga nytt att komma med. Behovet av verklig yrkesutövning framhålls, såväl praktisk, varvid prov tid efter annan bör avläggas, som teoretisk,

evad det gäller ekonomiskt tänkande. För att en viss enhetlighet i fråga om bibringande av kunskap skall uppnås föreslås att Skolöverstyrelsen skall framlägga en kursplan och fastslå en minimitid för kursen som villkor för att statsunderstöd skall utgå till skolor i husligt arbete. Avgångsbetyg från sådan godkänd skola skall sedermera för eleven gälla som bevis för vunnit kompetens. Det nya som här föreslås är att kunniga hembiträden, som ej genomgått skola eller kurser utan endast praktiskt arbetat i yrket, skola få avlägga en slags examen för sakkunniga, och därmed förklaras jämställda med de förut nämnda skolutbildade biträdena.

Skall undervisningen i husligt arbete i större utsträckning utnyttjas så behövs det flera skolor, både på landet och i städerna, därom äro alla ense. Mera skolor kosta emellertid mera pengar och ofantligt mycket större anslag till stipendier. Kan pengar blott anskaffas, kan nog undervisningen ordnas på ett tillfredsställande sätt och betydelsen av densamma kan icke nog högt skattas, däri instämmer Skolöverstyrelsen fullt och helt i Socialstyrelsens här ovan citerade yttrande. Det är emellertid icke nog med beredande av utbildningsmöjligheter, arbetsgivare och arbetare måste också lära sig inse behovet av utbildning. Och slutligen måste yrket värdesättas ekonomiskt och arbetsförhållandena förbättras; om så sker komma nog

Tandläkare C. Silfverswärd

Med. Kand., Stockholm.

Valhallavägen 73, 1 tr. (inv. Östra station).

Mottagning efter överenskommelse pr

Tel. Vasa 395 02.

DRICK

RONNEBY BRUNNS

BORDSVATTEN

skolor och kurser i husligt arbete att behörigen utnyttjas.

Må det tillåtas att ge luft åt en enda reflexion. Varför saknas kvinnorna bland dem som undertecknat motionerna i denna för hemmen och kvinnorna så oerhört betydelsefulla fråga?

ELISIF THÉEL.

Ekonomiska synpunkter på kvinnornas för- värvsarbete.

var ämnet för det föredrag, varmed doktor Karin Kock inledde det av Fredrika Bremer-Förbundets Stoskholmskrets anordnade diskussionsmötet i Läkaresällskapets stora sal den 5 december. Mötet hade samlat en talrik och intresserad publik — två herrar, professor Heckscher och docent Edin, representerade det evigt manliga — och när åttaslaget förklingat, hälsade ordföranden, fröken Ida von Plomgren, de närvarande välkomna och överlämnade ordet till dr Kock, som placerade sig framför "sockerbiten". Radiolyssnarna hade nämligen tillfälle taga del av vad hon hade att säga.

I ett klart och uttömmande anförande framlade talarinnan de ekonomiska synpunkterna på kvinnornas, speciellt de gifta kvinnornas, förvärvsarbete, sett mot bakgrunden av den historiska utvecklingen. Orsakerna till att de gifta kvinnorna alltmer söka behålla sitt förvärvsarbete äro många. Först och främst är utvecklingen en logisk följd av kvinnans emancipation. Kvinnornas ögon ha öppnats för att deras begäring ej ensidigt är inriktad på det husliga arbetet utan att bland kvinnorna

lika väl som bland männen finnas begäringar av olika slag och att de sålunda kunna göra en bättre insats genom förvärvsarbete utom hemmet än inom detsamma. Härtill kommer rationaliseringen av bostäder och nativitetens minskning, som reducerat husmoderns arbete inom hemmet. Dessutom har löneutvecklingen sänkt levnadsstandarden för tjänstemännen och med dem jämnställda, varför hustrun ställts inför valet, hur hon effektivast skall utnyttja sin arbetskraft för att bidra till hemmets försörjning.

Dr Kock påvisade, att arbetslösheten, som ofta ställes i samband med den gifta kvinnans förvärvsarbete, ej skulle komma att avhjälpas genom ett arbetsförbud för de gifta kvinnorna. På tal om lönedifferensen mellan manligt och kvinnligt arbete ansåg hon orsaken ligga främst i kvinnornas låga utbud på sitt arbete, i deras benägenhet att av olika anledningar acceptera en lägre lön än vad män med samma utbildning och kvalifikationer skulle göra. Frågan om lönedifferenteringen mellan manlig och kvinnlig arbetskraft är en angelägenhet, som ej endast berör kvinnorna, den har en betydligt större social räckvidd. Det är ej konkurrensen överhuvud taget mellan män och kvinnor, som är en fara, utan att denna föres med underbetalningens vapen, slutade dr Kock.

Härefter följde en livlig diskussion, inledd av fröken Axianne Thorstenson, som framhöll åtskilliga synpunkter på den kvinnliga utbildningen för olika värv och påpekade bl. a., att en kvinnas studieskulder, om hon efter giftermålet skulle skiljas från sitt arbete, kunde skapa komplicerade privatekonomiska problem. Frågan är även, hur en utjämning mellan de manliga och de kvinnliga lönerna bör ske.

Professor E. Heckscher, som därefter begärde ordet, betonade att tragiken i det kvinnliga förvärvsarbetet framför allt ligger i att kvinnan från hemmets mera in-

En klok husmoder använder

metallputsmedlet **NICKOL**

vilket icke innehåller frätande ämnen men ändå gör allting blix blankt. Erhålles hos alla färghandlare.

Engros: **HERMANN DERLIEN A.-B.**
STOCKHOLM Kungsgatan 3

Katarina Tandklinik

Folkungagatan 78, 2 tr., Stockholm. Leg. tandläkare. Billig tandvård. Specialité: Löständer, stifttänder, guldbryggor o. plombering. Resande behandlas på kortaste tid. 10 % rabatt mot uppvisn. av denna annons. Mottagn. 10—12, 5—7. Tel. Söder 343 56.

dividuela arbete drivits ut i det mera mekaniserade. Han gick även in på frågan, varför tusentals män användas till löner, som äro avsevärt högre än arbetsgivarna behövde ge för kvinnlig arbetskraft. Ansåg att här fanns en orsak, som undanträngde den ekonomiska synpunkten; kvinnorna få göra sig dugligare. Men det blir sannolikt ej fråga om konkurrens inom samma arbetsuppgifter utan om vilka arbeten, som skola vara manliga och vilka som skola vara kvinnliga.

Advokaten Mathilda Staël von Holstein bemötte denna senare punkt och ansåg, att det hela komme att bero på den utbildning, kvinnorna erhöle. Fördom mot användande av kvinnlig arbetskraft på betrodde poster funnes alltjämt, ansåg hon, men den komme småningom att försvinna. I samma mån som de gifta kvinnorna i större utsträckning komme att behålla sitt förvärvsarbete, kommer också underskattningen av det kvinnliga arbetet att elimineras. Rektor Maria Aspman underströk nödvändigheten av att de unga flickorna få en grundlig och individuell utbildning. Docent K. A. Edin ansåg anledningen till att arbetsgivarna ofta föredraga dyrare manlig arbetskraft framför billigare kvinnlig vara de yrkesarbetande kvinnornas, särskilt de giftas, större sjuklighet, något som vore en lätt förklarlig följd av deras ökade arbetsbörd, då "de stå med foten i två världar". Fröken Anna Åbergsson tyckte sig spåra en ökad motvilja mot användande av kvinnlig arbetskraft på den internationella arbetsmarknaden. Fru Signe Henschen underströk de svårigheter, som möta en gift förvärvsarbetande kvinna, men framhöll samtidigt, att hindren äro till för att övervinnas. Fröken Beda Cederborg bemötte docent Edins sjukstatistik, som hon ansåg röra sig med ojämförbara

grupper. Om kvinnornas påstådda större sjuklighet hindrade dem från att komma fram i förvärvsarbetet, varför ville arbetsgivarna det oaktat så gärna ha kvinnlig arbetskraft i de lägre tjänsterna?

Dr Gulli Petrini påpekade, att så länge de kvinnliga yrkesutövarna ha mindre lön, blir all sjukstatistik missvisande. Ett utdrivande av de gifta kvinnorna från arbetsmarknaden vore för övrigt en attack mot äktenskapet. Dessutom borde man akta sig för att lagstifta i kristider. Att manlig arbetskraft föredrages framför kvinnlig beror ofta på slentrian. För kvinnorna gällde det att hålla uppe sin utbildning. Fru Eva Wigforss betonade, att vad vi kvinnor främst behövde var ökade arbetsmöjligheter och därefter en tillämpning av likalönsprincipen. Hon anbefalldes ett par framkomliga vägar: 1) att samhället i större utsträckning än nu sörjer för familjebildningen, 2) att kvinnorna i än högre grad ginge in för en rationalisering av hemarbetet och toge förvärvsarbetet som en livsuppgift. Fröken Matilda Wiegren poängterade även önskvärdheten av en hemarbetets rationalisering och ansåg, att den ytterligare skulle främjas, om männen ginge in för den. Sjuk-syster Eliasbet Lind undrade om man vid uppgörandet av sjukstatistiken tagit berättigad hänsyn till kvinnornas underbetalning, medan fru Elisabeth Daelander slutligen framhöll det förkastliga i att en kvinna vid sitt giftermål skulle vara tvungen att kasta bort sitt kapital, d. v. s. sin utbildning och sin förmåga att genom förvärvsarbete göra sin insats.

Och därmed var den intressanta och instruktiva diskussionen till ända, och ordföranden sammanfattade dess resultat och önskemål.



STRUMPOR för varje tillfälle

— Aftontoalett, promenad och sport — allt fordrar sin speciella strumpa.

Vill Ni bära den rätta strumpan, välj den bland våra goda kvalitéer i det prisläge som passar Eder.

Twilfit

Nybrog. 11, STOCKHOLM

En framgång i telegrafverket.

Förbundet har från kommunikationsdepartementet mottagit meddelande att Kungl. Maj:t den 11 sisl. nov. tillställt telegrafstyrelsen en skrivelse, vari förordnas, att kvinnor icke skola vara utestängda från deltagande i assistentkurser. Styrelsen givetvis obetaget att pröva de sökandes lämplighet.

Förordnandet är föranlett av upprepade framställningar från ett flertal kvinnoföreningar, bland dem F.-B.-F.

Småbrukarhemmet och kvinnan.

I en artikel i senaste numret av Hertha om småbrukarhemmens kvinnor skriver Pehr Johnsson bland annat att "ännu för några årtionden sedan" drevs hemslöjden i de små hemmen så att kvinnorna därav hade en avsevärd inkomst, men det framgick av hans ord att numera sker detta endast i mycket liten utsträckning. Dess bättre är detta ej fallet ty det mesta som säljes genom de olika Hemslöjdsföreningarna har tillverkats av de flitiga kvinnorna i de små lanthemmen, vilka på detta sätt tillföras hundratusentals kronor om året.

Från Föreningen Svensk Hemslöjd, som dock endast omfattar en del av landets hemslöjd, har t. ex. under åren 1928—1931 utbetalats kr. 225,457:— enbart i vävlöner, därtill kommer så inkomsten på stickning och diverse småslöjd. Den kontanta inkomst som på detta sätt genom den dugande kvinnan tillföres de mindre jordbrukarhemmen är särskilt under nu rådande förhållanden av mycket stor betydelse.

MARGARETHA CRONSTEDT.

Insamlingsfonden.

Nya bidrag:	Kr.
från Båstadkretsen	14:—
„ Halmstadkretsen	116:—
„ medlem av Malmökretsen ..	46:—
Summa kr.	176:—

Härmed utgör fondens belopp kronor 68,444: 89.

KONSTSTOPPNING

utföres av fackkunnig personal till synnerligen billiga priser så välgjort att Ni knappast med blotta ögat kan upptäcka lagningen. Ring så hämta vi.

Strumpor uppmaskas. 40 öre pr maska.

Konststoppningsateljén

Kungsgatan 77. Tel. Kh. 69 05.

Från bokvärlden.

Dialogen fortsätter. Roman av *Elin Wägner*. Albert Bonniers förlag.

När Elin Wagners *Pennskaffet* kom en gång i tiden var den inte endast en kvick, fyndig och roande bok om en kvinnlig journalist, den var ett käckt slag för kvinnornas då stora aktuella fråga, den politiska rösträtten. Den bok hon nu skickat ut tjugutvå år senare kan sägas — och själva titeln ger en antydning där — vara en sorts fortföljande av vad hon ville med *Pennskaffet*: komma samhällelig orättvisa till livs där den går ut över kvinnorna. I *Dialogen* fortsätter riktaren hon spjutkastet även mot ett vidare mål: den skriande sociala förbrytelse som heter krig.

Denna bok är en mycket modig bok. Man skulle kunnat vänta sig att en nutidens Herman Bjursten skulle träda fram för att nedgöra de från en sådans ståndpunkt djärvt revolutionära idéer som ett nytt kvinnligt *Pennskaffet* här, främst, företräder. Mig veterligt har en slik motkämpe inte ens skymtat. Märker man ingenting eller finner man klokast att i all tysthet låta udda vara jämt?

Mig synes att Elin Wägner i nästan desperat ångest över vart det bär hån med denna avigvända värld velat hänsynslöst slunga ut sin mening i den pågående tvekampen mellan mäns och kvinnors uppfattningar i samhällsfrågor av vitalaste intresse. Och slutorden i boken: "Repliken är deras", lär näppeligen kunna tydas som ett vacklande av hennes egen ståndpunkt. Dess mening torde väl vara: försvara er om ni kan.

E. K—n.

Carlton Hotell
Stockholm

Gustav II Adolf. Hans liv och bragder. Berättade för barn och ungdom av *Anna Maria Roos*. Albert Bonniers förlag.

Bland mängden av böcker om Gustav II Adolf förtjänar ihågkommas en liten populär levnadsteckning av den även som barnboksutgivare kända författarinnan. Berättade på ett enkelt, men fulländat språk, draga alla de underbara händelserna i hjältekonungens liv förbi likt en bildserie, välkända nog, men förnyad genom skildringarnas färgrikedom och fångslande smådrag. Som boken är avsedd för yngre generationer, går förf. icke in på psykologiska eller historiska problem, dröjer icke heller mycket vid konungens statsbyggande och organiserande verksamhet. Men hon ger en för barn lättfattlig samt frisk och levande bild av den starka, varmhjärtade och tappra man, som Gustav II Adolf var.

Porträtt av de historiska personligheterna illustrera berättelsen och pryda boken — mer än den något bjärta titelplanschen.

A. U.

En flicka växer upp av *Gunhild Tegen*. J. A. Lindblads förlag.

Ett intresseväckande bidrag till barndoms- och ungdomsårens psykologi är *Gunhild Tegens* skildring av en flickas utveckling fram till studentexamen och kampen för tillvaron.

Som oftast är fallet med böcker av detta slag, har den del som handlar om Alfas barndom blivit bäst lyckad och förefaller i allt väsentligt vara gjord efter levande modell. Den lilla flickan, som "tycker synd om Judas" och vändas under olösta gåtor och en kuvande mindervärdighetskänsla, väcker väl barndomsminnen till liv hos de allra flesta, så levande och ärligt som hon är framställd, och

teckningen av hemmet med den tappra modern och den robuste men vinnande fadern har också livets färg och puls. Fortsättningen står inte alldeles på samma nivå, och särskilt slutkapitlet med den brådstörtade förälskelsen och det litet högtravande friarbrevet verkar alltför romanmässigt. Men som helhet betraktad är boken fin och bra, hurtig och frisk och förtjänar den framgång som ligger i att redan före jul ha kommit ut i en andra upplaga.

F. E.

F.-B.-F.-kretsarna.

Gotlandskretsen hade den 14 nov. offentligt föredrag i Högre flickskolan över ämnet: Flickornas högre undervisning. Föredraget hölls inför fulltaligt och intresserat auditorium av fröken Thyra Kullgren. Frågan är för Visby aktuell, i det en anhållan om Visby högre flickskolas utbildning till kommunal flickskola är under utredning av en kommitté, och i dec. skall behandlas av stadsfullmäktige. Efter föredraget följde diskussion.

Den 21 nov. hade kretsen ånyo sammanträde i flickskolan. Därvid lämnade ordföranden, fru Rodhe, en redogörelse för förbundets årsmöte. Sedan följde över ämnet Flickskola och läroverk diskussion, som utmynnade i ett uttalande för högre flickskola. Efter mötet var tesupé anordnad.

Gävlekretsen hade den 12 nov. anordnat offentligt föredrag i St. Ansgars-hall av rektor, fil. lic. Emy Ek, Stockholm, över ämnet "Pär Lagerkvist, en litterär nydanare".

Göteborgskretsen hade den 14 november inbjudit generalsekreteraren i Världsförbundet av K. F. U. K., miss Charlotte Niven, att hålla föredrag om "The

LIPTONS THE
är bäst

place of women in international life". Hon gav en livlig skildring av de internationella kvinnoorganisationernas samarbete för att få sina synpunkter beaktade vid lösandet av de frågor, vilka ligga dem särskilt om hjärtat. De närvarandes tack till miss Niven för hennes intressanta framställning tolkades av fröken Tora Strömberg.

Halmstadskretsen hade den 4 nov. anordnat föredrag av fru Alice Jeansson från Stockholm, föreståndarinna för Skattebetalarnas förenings Budgetbyrå, över ämet "Penningen i familjens liv". Fru Jeansson framhöll vikten av att göra upp en budget för familjens utgifter och så långt det är möjligt rätta inköpen efter denna budget och upplyste om att Skattebetalarnas förening i Stockholm kostnadsfritt utarbetar dylika budgetförslag för intresserade. Föredraget illustrerades av skioptikonbilder, både roande och instruktiva, och till slut visades en film inspelad av Renée Björling, Hugo Björne m. fl., "Den råd lyder är vis". Yrkeskolans elever i hushållskurserna hade inbjudits till föreläsningen. Yrkeskolans filmapparat med sakkunnig hjälp hade godhetsfullt ställts till förfogande. Salen var till trängsel fylld. Efteråt supé och samkväm.

Hälsingborgskretsen anordnade den 7 och 8 november tillsammans med Vita Bandet, Hälsingborgs Husmodersförening, Kooperativa kvinnogillet och dess sjukkasas och sjukkassan Föreningsbandet en social kurs med fröken Ebba Holgersson, Johannishus, som föreläsare. Den första kvällen fingo de intresserade åhörarna en klar och koncis redogörelse för "Sjukkaslagen" och "Lagen om moderskapsskydd". Andra dagen togs den aktuella frågan om "Barn och ungdomsvård" upp till behandling.

Det sista föredraget efterföljdes av diskussion. Därefter samkväm.

Den 19 november talade doktor Jakob Billström, Stockholm, inför en talrik, med spänt intresse lyssnande publik över ämnet: "Tankar om ungdomens själsliv under brytningsåren".

Föredraget, som var offentligt, var anordnat av Hälsingborgskretsen och Nordvästra Skånes Pedagogiska Sällskap och hölls å H. allmänna Läroverkets för gossar aula.

Malmökretsen hade måndagen den 14 november möte å Kungsparkens restaurang under ordförandeskap av fru Elisabeth Quensel. Författaren Nils Ludvig Olsson höll föredrag om "Eva Wigström (Ave) och hennes skriftställareskap, ett hundraårsminne". Genom det mycket uppskattade föredraget fingo åhörarna en god inblick i Eva Wikströms livsgärning. Under det följande samkvämet roade föredragshållaren auditoriet med uppläsande av flera av sina "Skånska bitar".

Norrköpingskretsen har i höst anordnat dels en höstfest med auktion i avsikt att skänka kretsens kassa en välbefärlig förstärkning, dels en handarbetsafton uteslutande för egna medlemmar. Höstfesten ägde rum den 12 å Verkstadsförbundets festligt smyckade lokaler. Den hade karaktären av en lantlig auktion med ett hederligt äkta par som utropare, kringströvande musikanter, flickor i glada östgötadräkter samt höstens alla färger i frukter, blommor och festoner. De bortauktionerade varorna utgjordes av trevliga och nyttiga handarbeten, förfärdigade av kretsmedlemmar under sommarens lopp. Auktionen gav ett gott ekonomiskt resultat.

Handarbetsaftonen ägde rum den 14 nov. i Landstormens lokaler. Det arbetades flitigt kring småborden — julen närmar sig! — man förfriskade sig vid kaffebordet och åhörde en uppläsning av fru Lizinka Dyrsens varmt och personligt skrivna föredrag om Rimfosaskolorna. Slutligen bjöds på

F. V. O:s Slöjdavdelning

Sveavägen 40, Stockholm. — Tel. Norr 88 18.

SJUKSKÖTERSKEUTRUSTNINGAR,
GOSS- och BARNKLÄDER
MOTTAGER BESTÄLLNINGAR

"Hjälp genom självhjälp."

Damer, se hit!

**Köp Edra Parfymmer, Tvålar,
Kammar och Borstar hos
B. Svenssons Parfymaffär
(f. d. Hylins.) Regeringsg. 11. N. 64 69**

musikunderhållning av fröken Inga Källgren, sång, och fröken Valborg Schmidt, piano.

Nyköpingskretsen sammanträdde den 7 nov. i Odd Fellows klubblokal. Kvällens föredragshållare var grevinnan Ulla von Arnold, som höll ett intressant föredrag om sina intryck från en resa i Palestina. Hon gav en stämningsfull skildring av de bibliska platserna, framför allt Jerusalem, vilken levandegjordes genom förträffliga skioptikonbilder. Efter föredraget deklamerade fru Elsie Ljunggren med sin kända förmåga några väl valda hebreiska dikter, översatta av rabbinen Ehrenpreis och Ragnar Josephson. Därefter sjöng en inom kretsen bildad sångkör några sånger, som anslöto sig till föredraget och den högtid vi nyligen firat, nämligen Alla Helgons dag. Lokalen var rikt upplyst med levande ljus, vilket ytterligare förhöjde stämningen. Sammanträdet, som var mycket talrikt besökt, avslutades med tesupé.

Strängnäs-kretsen firade den 15 nov. 25-årsminnet av sin tillvaro. Med anledning härav hade anordnats en soaré på Nya Teatern. Programmet inleddes med "Caprice" utförd för piano av kompositören själv herr K. G. Liefvendahl. Kretsens ordf. fru Inga Rosenqvist redogjorde därefter i ett kort, men innehållsrikt anförande för förbundets verksamhet, dess mål och medel. Fru Anna Persson underhöll med några förtjusande sånger. Så kom aftnens clou "Nya vägar", tablåer med tal

och sång, vilka Örebrokretsen välvilligt ställt till Strängnäs-kretsens förfogande och som nu efter delvis omarbetning uppfördes till allmän belåtenhet. Fröken Åsa Widebeck uppläste fyndigt hopsatta verser före varje tablå. En trupp skolflickor utförde därefter med grace och precision till gramofon rytmisk gymnastik.

Såsom avslutning uppfördes en skämtsam pjäs "Semester". Det hela blev synnerligen lyckat. Salongen var fullsatt och publiken gav med stormande applåder sitt bifall tillkänna.

Nettobehållningen uppgick till innemot 300 kronor.

Till minne av kretsens 25-årsjubileum har till förbundets stipendiefonder för Södermanlands län inskickats 1,000 kronor.

Umeåkretsen hade den 15 nov. samkväm å Frimurarklubben. Sedan kretsens ordförande, lektor Siri Hallström, hälsat de nävarande välkomna, inleddes programmet med sångnummer, "Pastourelles" och "Bergerettes" av Weckerlin, sjungna av fru Ekvall med fru Olsson vid pianot. Till underhållningen bidrog även fru Möllersvärd, med recitation till pianoackompanjering av Dan Anderssons "En spelmans jordafärd", och fröken Holtsberg, som på altviol exekverade Händels Andante och ännu ett par nummer.

Under "mellanakterna" handarbetades och konverserades, och det trevliga samkvämet avslutades med en tesupé, vars läckra smörgåsar även voro så estetiskt tilltalande, att de absolut förtjäna ett hedersomnämmande.



Kobbs
Äkta Kinesiska Théer

Obs! Lilafargade etiketter

Peking
Canton
Hongkong

REKOMMENDERAS AV HERRAR LÄKARE

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET**. Redaktör: *Ellen Klemán.*

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt* eller i *bokhandel*. Pris för postuppl.: 1/1 år kr. 6: 50; 1/2 år kr. 3: 50; 1/4 år kr. 1: 90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och exp.: 48 Klarabergsgat., Stockholm.* Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3.* Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag.* Tel. Norr 48 50, 27 62.

"En av de människor, som givit mig de starkaste personliga intrycken, är Stanley Jones", skriver läroverksadjunkten **R. Eimir**. Kanske har han i ingen av sina föregående böcker nått så högt mot förverkligandet av sitt mål — att för våra blickar framställa den levande Kristus i hans väsens mångfald och enhet — som i sin senast på svenska utgivna bok

Bergspredikans Kristus.

Bemyndigad översättning av Th Arvidson. Pris: häft. 5: —, inb. 6: 50.

Tidigare utkomna av samma författare:

Den ofrånkomlige Kristus. Pris häft. 4: —, inb. 5: 50.

Med Kristus i förtroliga samtal. Pris: häft. 5: 75, inb. 7: 50.

Paul Rosell: **JUNIORPOJKAR OCH ANDRA KRYSSPRICKAR** är en frisk, humoristisk och gripande bok om pojkar. Pris: häft. 2: —, inb. 2: 75.

Under tryckning: Joseph Hocking: **Den eviga utmaningen.**

I bokhandeln eller direkt från:

NYA BOKFÖRLAGS AKTIEBOLAGET.
(Metodistkyrkans Bokförlag) Box 5020. Stockholm 5.



BIRKA MODELLEN

är ett nytt matsilver i
nysilver, tillverkat av

**GULDSMEDS AKTIEBOLAGET
I STOCKHOLM**

Fabrik; ingen egen butik

Till salu hos Juvelerare och Guldsmeder

Agnes Ekholms

FORTSÄTTER SIN VERKSAMHET
ENLIGT SAMMA PRINCIPER
OCH METODER.

Magnus Strömbom. Rut Ziegler.
Anna Zeland. Hartvig Sjörin.

SÅNGSKOLA

GREVTUREGATAN 86.

TEL. N. 188 23

Innehåll.

Tjugofem år. Av *Ellen Kleman*.

Småskollärrarinneutbildningen. Av *Sigrid Bredberg*.

Hembiträdet som yrkeskvinna. Av *Elisif Théel*.

Regeringen uppvaktas.

F.-B.-F:s sjuksköterskebyrå i Stockholm jubilerar.

Ekonomiska synpunkter på kvinnornas förvärvsarbete.

Från bokvärlden.

F.-B.-F-kretsarna.

Nya arbeten av
Natanael Beskow

EVIGT LIV

Föredrag och predikningar.

Pris häft. 4:50, inb. 6:—. Ur innehållet: Det väsentliga i kristendomen. — Tal i radio. Den trygga vägen. Duglig eller oduglig. Minimikrav. De äro segrare, men veta det icke. Födelse till nytt liv. Evgit liv.

Vid Julgranen 1932

Gud gav frid åt jorden.

Pris 50 öre.

Birkagårdens Förlag

HULTAFORS

Lämplig rekreatjonsort

1,000 fot ö. h.

Fysikalisk-Dietisk Kuranstalt

Skodsborgsmetod

Tel. Borås 695, Hultafors 16,

Rävlanda 68.

Alla moderna badformer, elektricitetsbehandling, massage. Vegetarisk och blandad kost. Individuell diet. Helpension.

Överläkare: D:r E. GARBY.
Bitr. läkare: D:r I. UNHÄLL.

Begär utförligt prospekt.
Postadress: H u l t a f o r s.